

ΣΤΕ ΟΛ. 33/2013**Νόμιμα αιτιολογημένη πράξη αναδάσωσης**

Πρόεδρος: Π. Πικραμένος

Εισηγητής: Ν. Ρόζος

Δικηγόροι: Γ. Μακράκης, Δ. Αναστασόπουλος,

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και, ειδικότερα, από την εισηγητική έκθεση, ύστερα από την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση αναδάσωσης, καθώς και την έκθεση αυτοψίας και φωτοερμηνείας, η επίδικη έκταση συνορεύει βόρεια με δάσος και αναδασωτέα έκταση, δυτικά με καλλιέργειες, ανατολικά με αναδασωτέο δάσος και νότια με δάσος, πριν δε από την αλλοίωσή της καλυπτόταν από πρίνο, ασφένδαμο και θαμνώδη υποβλάστηση σε ποσοστό άνω του 50%, εμφανιζόμενη ως δάσος στις αεροφωτογραφίες των ετών 1945, 1968 και 1989. Υπό αυτά τα δεδομένα η προσβαλλόμενη απόφαση έχει νόμιμη αιτιολόγηση και ο λόγος ακυρώσεως ότι η επίδικη έκταση ανέκαθεν εκαλλιεργείτο είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, όπως και η αίτηση στο σύνολό της.

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ο αιτών Δήμος ζητεί την ακύρωση της 1789/3.6.2004 αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Κρήτης (ΦΕΚ 551/Δ/25.6.2004), που υπογράφεται με εντολή του από το Γενικό Διευθυντή. Με την ανωτέρω απόφαση κηρύχθηκε αναδασωτέα δασική έκταση εμβαδού 217,64 τ.μ., ευρισκόμενη στη θέση «Πασπαρσέλι» Καθαρού (Δημοτικό Διαμέρισμα Κριτσάς του αιτούντος Δήμου, Νομού Λασιθίου), της οποίας ο αιτών ισχυρίζεται ότι είναι ιδιοκτήτης.

3. Επειδή επί της αιτήσεως αυτής δημοσιεύτηκε η απόφαση 3559/2008 του Ε' Τμήματος του δικαστηρίου τούτου. Με αυτήν διαπιστώθηκε ότι οι έννοιες «δάσος» και «δασική έκταση», όπως ορίζονται με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 3208/2003 (ΦΕΚ 303 Α'), που αντικατέστησαν τις διατάξεις του άρθρου 3 του Ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α') και οι οποίες ίσχυαν το χρόνο κατά τον οποίο εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση δεν συνέπεταν με αντίστοιχους ορισμούς που περιέχοντο στο άρθρο 3 στοιχεία α' και β' του Κανονισμού 2152/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17.11.2003 «για την παρακολούθηση των δασών και των περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα «Έμφαση στα δάση» (Ε.Ε. 324/11.12.2003).

Εκρίθη συνεπώς περαιτέρω ότι ενδέχεται η ανωτέρω νομοθεσία να είναι ασύμβατη προς το κοινοτικό δίκαιο, οπότε και θα έπρεπε να μην την εφαρμόσει στη συγκεκριμένη περίπτωση, αμφιβάλλουν όμως ως προς το βάσιμο της

εκτιμήσεως του αυτής, αφού δέχτηκε την κρινόμενη αίτηση ως προς το παραδεκτό αυτής, ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Δ.Ε.Κ.) προδικαστικά ερωτήματα περί του αν, μεταξύ άλλων, εφαρμόζονται οι διδόμενοι από τις προαναφερόμενες διατάξεις του Κανονισμού 2152/2003 ορισμοί του δάσους και της δασικής εκτάσεως και σε θέματα προστασίας και διαχειρίσεως εν γένει των κατά τους ανωτέρω ορισμούς δασών και δασικών εκτάσεων τα οποία δεν ρυθμίζονται με ρητώς από τον Κανονισμό αυτόν αλλά προβλέπονται από την ελληνική έννομη τάξη, όπως στην περίπτωση της επιβληθείσης με την προσβαλλόμενη απόφαση αναδάσωσης. Επί των ερωτημάτων αυτών με την απόφαση του της 22.4.2010 (C-82/09) το Δ.Ε.Κ. αποφάνθηκε ότι οι ανωτέρω διατάξεις του Κανονισμού 2152/2003 ορίζουν τις έννοιες «δάσος» και «δασική έκταση» αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς του Κανονισμού και δεν αποκλείουν εθνικές διατάξεις περιέχουσες διαφορετικούς ορισμούς των εννοιών αυτών όσον αφορά προγράμματα που δεν διέπονται από τον Κανονισμό.

4. Επειδή, μετά την περιέλευση της αποφάσεως αυτής του Δ.Ε.Κ. στο Συμβούλιο της Επικρατείας την 5.5.2010, η παρούσα υπόθεση εισήχθη στην Ολομέλεια λόγω μείζονος σπουδαιότητας με την από 29.11.2010 πράξη του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας.

5. Επειδή, ύστερα από την έκδοση της ανωτέρω απόφασης του Δ.Ε.Κ., και εν όψει του ότι, όπως ελέχθη στη σκέψη 3, ο Κανονισμός 2152/2003 δεν περιλαμβάνει την αναδάσωση στα προγράμματα προστασίας των δασών και των δασικών εκτάσεων, τις έννοιες των οποίων δίνει στο άρθρο 3 στοιχεία α' και β' αυτού, η νομιμότητα της προσβαλλόμενης αποφάσεως είναι εξεταστέα εν όψει των ορισμών που δίνει στις έννοιες αυτές η ελληνική νομοθεσία.

6. Επειδή, ύστερα από την κατά τα αναφερόμενα στη σκέψη 4 περιέλευση της αποφάσεως του Δ.Ε.Κ. στο Συμβούλιο της Επικρατείας εκδόθηκε η απόφαση 32/2013 της Ολομέλειας του επί υποθέσεως κατά την εκδίκαση της οποίας ενώπιον της είχαν τεθεί, μεταξύ άλλων, και τα αναγόμενα στα προαναφερόμενα προδικαστικά ερωτήματα ζητήματα, λόγω των οποίων και είχε αναβληθεί με την 3973/2009 απόφαση της η επ' αυτών οριστική απόφαση.

7. Επειδή με την ανωτέρω 32/2013 απόφαση έγινε δεκτό ότι η τεθείσα υπό το άρθρο 24 του Συντάγματος ερμηνευτική δήλωση, με την οποία δίνονται οι ορισμοί του

δάσους και της δασικής εκτάσεως, υιοθέτησε τους αντίστοιχους ορισμούς που είχε δώσει η απόφαση 27/1999 του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου. Κατόπιν δε αυτού, έκρινε ότι είναι αντίθετες προς το άρθρο 24 του Συντάγματος και την υπ' αυτό ανωτέρω ερμηνευτική δήλωση και, συνεπώς, ανίσχυρες, οι εξής ρυθμίσεις του άρθρου 3 του Ν. 998/1979, όπως αντικαταστάθηκαν, κατά τα αναφερόμενα στη σκέψη 2, με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 3208/2003: α) η της περ. I της παρ. 3, κατά την οποία το δάσος ή η δασική έκταση αποτελείται μόνο άγρια ξυλώδη φυτά που είναι δασοπονικά, δηλαδή δυνάμενα να παράγουν προϊόντα από τη δασοπονική του εκμετάλλευση, β) η του πρώτου εδαφίου της περ. II της παρ. 3, κατά την οποία η έκταση ενός δάσους ή μιας δασικής εκτάσεως πρέπει να έχει ένα αριθμητικώς καθοριζόμενο ελάχιστο εμβαδόν (τρία στρέμματα), γ) η του πρώτου εδαφίου της περ. III της παρ. 3, που ορίζει ότι η συγκόμωση, η κατακόρυφη δηλαδή προβολή της κόμης των επί της ανωτέρω εκτάσεως δασικών ειδών πρέπει να καλύπτουν το 25% αυτής. Και δ) των στοιχείων α' και β' του δευτέρου εδαφίου της περ. III της παρ. 3, που ορίζουν, μεταξύ άλλων, και αναλόγως του ποσοστού της συγκομώσεως, πότε μία έκταση είναι δάσος και πότε δασική.

8. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα ως μη νόμιμη διότι η έκταση η οποία κηρύχθηκε με αυτήν αναδασωτέα δεν πληροί τα κριτήρια τα οποία θέτει το άρθρο 3 του Ν. 998/1979, όπως αντικαταστάθηκε κατά τα αναφερόμενα στην σκέψη 7 με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 3208/2003, δηλαδή παραγωγή προϊόντων από τη δασοπονική τους εκμετάλλευση, ελάχιστη έκταση τριών στρεμμάτων και συγκόμωση 25%. Δεδομένου όμως ότι, κατά τα αναφερόμενα στην προηγούμενη σκέψη, οι θέτουσες τα ανωτέρω κριτήρια διατάξεις είναι αντίθετες προς το Σύνταγμα και ως εκ τούτου ανίσχυρες και αντισυνταγματικές,

ο λόγος αυτός, ο οποίος στην αντίθετη προϋπόθεση - προϋπόθεση δηλαδή ότι οι εν λόγω διατάξεις είναι ισχυρές, και άρα εφαρμοστέες- είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

9. Επειδή η κατά τα άρθρα 117 παρ. 1 του Συντάγματος και 38 παρ. 1 του Ν. 998/1979, σε περίπτωση καταστροφής ή αποψιλώσεως εκτάσεως που είναι δάσος ή δασική από οποιοδήποτε αιτία, η αναδάσωση της είναι υποχρεωτική ασχέτως του χαρακτήρα της ως δημόσιας ή ιδιωτικής. Συνεπώς ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι μη νόμιμη διότι η πεδινή έκταση ανήκει στον αιτούντα Δήμο είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής (ΣΤΕ 3871/2004, 1308/2005, 3185/2009 κ.ά.).

10. Επειδή, ο λόγος ακυρώσεως ότι της εκδόσεως της προσβαλλομένης έπρεπε να είχε προηγηθεί η διαδικασία της επιλύσεως των τυχόν αμφισβητήσεων για το χαρακτήρα της επίδικης εκτάσεως ως δασικής ή μη κατά το άρθρο 14 του Ν. 998/1979 είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, εφ' όσον η εφαρμογή των ανωτέρω αρθρ. 117 παρ. 3 του Συντάγματος και 38 παρ. 1 του Ν. 998/1979 δεν προϋποθέτει τούτο (ΣΤΕ 904, 2126/2002, 946/2002, 2294/2003, 1308/2005, 2519/2009).

11. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και, ειδικότερα, από την εισηγητική έκθεση, ύστερα από την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, καθώς και την ΔΥ/13.10.2002 έκθεση αυτοψίας και φωτοερμηνείας, η επίδικη έκταση συνορεύει βόρεια με δάσος και αναδασωτέα έκταση, δυτικά με καλλιέργειες, ανατολικά με αναδασωτέο δάσος και νότια με δάσος, πριν δε την αλλοίωση της καλυπτόταν από πρίνο, ασφένδαμο και θαμνώδη υποβλάστηση σε ποσοστό άνω του 50%, εμφανιζόμενη ως δάσος στις αεροφωτογραφίες των ετών 1945, 1968 και 1989. Υπό τα δεδομένα αυτά η προσβαλλόμενη απόφαση έχει πλήρη και νόμιμη αιτιολόγηση, και ο λόγος ακυρώσεως ότι η επίδικη έκταση ανέκαθεν εκαλλιεργείτο είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, όπως και η αίτηση στο σύνολό της.

* Όμοια η ΣΤΕ Ολ. 34/2013.